

## КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

УДК 343.9.018:32.019.52

**Бова Андрій Андрійович,**кандидат соціологічних наук, старший науковий співробітник,  
начальник відділу ДНДІ МВС України,  
м. Київ, Україна  
ORCID ID 0000-0003-1588-0250

### СТРАХ НАСЕЛЕННЯ ПЕРЕД ЗЛОЧИННІСТЮ ТА ОЦІНКА РОЗПОВСЮДЖЕНОСТІ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УКРАЇНІ

*Грунтуючись на даних соціологічного опитування, проведеного в Україні Центром стратегічного розвитку територій на замовлення Нацполіції упродовж вересня – жовтня 2019 р (n = 15140), побудовано індекс страху перед злочинністю ( $\alpha$  Кронбаха = 0,86) та індекс оцінки розповсюдженості правопорушень ( $\alpha$  Кронбаха = 0,76). Зазначено, що взаємозв'язок між соціологічними індексами є слабким  $r = 0,15$ ,  $p < 0,001$ .*

*Для виявлення відмінностей середніх значень індексів у соціально-демографічних групах використано t-критерій Стьюдента в модифікації Уелча та однофакторний дисперсійний аналіз за критерієм Уелча. З'ясовано, що жінки більшою мірою відчувають страх перед злочинністю, ніж чоловіки ( $d = -0,72$ ). Мешканці урбанізованих населених пунктів – обласних центрів, зазначають про більшу розповсюдженість правопорушень, ніж населення сіл та селищ міського типу ( $\eta^2 = 0,1$ ). Ефекти мають середню силу.*

**Ключові слова:** страх перед злочинністю, оцінка розповсюдженості злочинів, соціологічний індекс, соціологічне опитування, Україна

Суб'єктивне сприйняття населенням стану злочинності, публічної безпеки та правопорядку є предметом багатьох емпіричних кримінологічних досліджень. Різноманітні шкали та індекси використовуються при визначенні рівня страху перед злочинністю та чинників, що на нього впливають [1], для вивчення змін у громадській думці щодо сприйняття злочинності та зіставлення зі статистичними відомостями поліції [2] й соціально-економічними індикаторами [3], для дослідження взаємозв'язку страху перед злочинністю з поведінкою респондентів [4].

Метою цієї роботи є побудова соціологічних індексів, що відбивають страх перед злочинністю та думку щодо розповсюдженості правопорушень, а також виявлення відмінностей середніх значень інтегральних показників в основних соціально-демографічних групах населення України.

Емпіричними даними слугували результати соціологічного опитування 15140 громадян України віком від 16 років і старше, проведеного Центром стратегічного розвитку територій на замовлення Національної поліції України упродовж вересня-жовтня 2019 р. на всій території країни: у 24 областях (крім тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та тимчасово неконтрольованої території України Луганської й Донецької областей) та м. Києві. Метод дослідження – анкетне опитування у формі особистісного інтерв'ю.

© Bova Andrii, 2022

Вибірка була непропорційно стратифікованою за регіонами України: в опитуванні взяли участь близько 600 респондентів у кожній області та м. Києві. Крім того, вона була пропорційною стратифікованою для кожної окремої області за типами населених пунктів – обласні центри, інші міста, селища міського типу, сільська місцевість. У дослідженні реалізовано тріступеневу комбіновану вибірку: 1) імовірнісну на шаблі відбору населених пунктів; 2) імовірнісну на шаблі відбору локацій та адрес для старту маршрутних завдань; 3) квотну на шаблі відбору респондента в домогосподарстві або локації. Теоретична похибка вибірки не перевищувала 1 % для України в цілому та 4 % – для кожної окремої області без урахування ваги показників [5].

Статистичний аналіз здійснювався у середовищі R. Обробка даних включала побудову соціологічних індексів, які фіксують суб'єктивні оцінки населення України щодо злочинності. Для виявлення взаємозв'язку інтегральних індексів застосовувався коефіцієнт кореляції Пірсона, для визначення відмінностей за рівнем страху перед злочинністю та індексу оцінки розповсюдженості правопорушень між соціально-демографічними групами використовувався t-критерій Стьюдента в модифікації Уелча для двох незалежних вибірок (величина ефекту – індекс Коена d) та однофакторний дисперсійний аналіз за критерієм Уелча (величина ефекту –  $\eta^2$ ).

Статистичні гіпотези перевірялися на рівні статистичної значущості  $\alpha = 0,05$ .

Оскільки вибірка має велику потужність, то інтерес становить практична значущість виявлених закономірностей (сила взаємозв'язку ознак або впливу фактору на залежну змінну). Емпіричне правило при інтерпретації величини ефекту для кореляції: 0,1 – слабкий, 0,3 – посередній, 0,5 – сильний; для d: 0,2 – слабкий, 0,5 – посередній, 0,8 – сильний; для  $\eta^2$ : 0,01 – слабкий, 0,06 – посередній, 0,14 – сильний.

Для виявлення сприйняття населенням України небезпеки злочинності використано відповіді респондентів на низку запитань анкети. Так, зокрема, відповідаючи на запитання: *“Як у цілому Ви оцінюєте рівень злочинності в населеному пункті, де Ви живете?”*, у 2019 році лише 4,8 % респондентів вказали на дуже низький рівень, 26,0 % – на низький, 50,1 % – на середній, 15,7 % – на високий та 3,4 % – на дуже високий (n = 14973). Частка суми відповідей респондентів щодо низького рівня злочинності переважає суму часток відповідей щодо високого рівня на 11,9 %.

Треба зазначити, що особи, які оцінюють матеріальний рівень своїх сімей як низький або, навпаки, високий, схильні дещо частіше обирати альтернативу щодо високого рівня злочинності в населеному пункті (відповідно 17,6 % та 17,3 %).

З огляду на поселенську структуру, понад третина населення обласних центрів вважає, що рівень злочинності є або високий (30 % респондентів обрали таку альтернативу відповіді), або дуже високий (7,9 %). Натомість 5,8 % мешканців сіл відзначило альтернативу “високий” і 0,4 % – “дуже високий”.

Респонденти відповіли на низку запитань щодо побоювань деяких злочинів (таблиця 1). Виявилось, що 63,1 % опитаних бояться будь-якого злочину взагалі (сума часток “зовсім” та “швидше боюся”). Найбільше занепокоєння в населення викликає ймовірність стати жертвою дорожньо-транспортної пригоди (71,4 %).

Громадяни найбільшою мірою побоюються постраждати також від крадіжок із будинків (67,6 % респондентів обрали альтернативи “дуже боюся” або “швидше боюся”), пограбувань чи обкрадань на вулиці (61,6 %), шахраїв (58,5 %). Близько половини опитаних побоюються фізичного насильства з боку незнайомих людей (52,4 %) та угону авто або викрадення речей із нього (48,2 %). Понад третина опитаних побоюються зґвалтування (38,6 %) чи образ на вулиці або громадському місці респондентів (38,1 %).

Таблиця 1

Побоювання громадян щодо різних видів злочинів, %

	Зовсім не боюсь	Швидше не боюсь	Швидше боюсь	Дуже боюсь	Важко відповісти	n
Крадіжки з будинку	5,8	25,2	39,9	27,7	1,4	15076
Шахраї (телефонні, з банківськими картками, в Інтернеті тощо)	9,5	29,9	37,9	20,7	2,1	15065
Пограбування чи обкрадання на вулиці	10,2	26,8	37,9	23,7	1,5	15043
Угон авто або викрадення речей з нього	19,6	21,2	30,2	18,0	11,0	14853
Дорожньо-транспортні пригоди	8,2	13,0	41,4	30,0	7,4	14978
Зґвалтування	33,5	18,8	18,4	20,2	9,0	14898
Фізичне насильства з боку незнайомих людей	12,5	32,4	31,1	21,4	2,6	14958
Образи на вулиці або в громадському місці	21,6	37,0	25,9	12,2	3,4	14890
Будь-якого злочину взагалі	6,0	22,5	43,1	20,1	8,4	14690

Градаціям шкали запитань були присвоєні такі значення “0 – зовсім не боюсь”, “0,33 – швидше не боюсь”, “0,66 – швидше боюсь”, “1 – дуже боюсь”. Для побудови соціологічного індексу обрано п’ять ознак: побоювання крадіжок з будинку, шахраїв, пограбування чи обкрадання на вулиці, фізичного насильства з боку незнайомих людей та образи на вулиці або в громадському місці.

До індексу не увійшли чотири запитання анкети з дев’яти. Деякі з них стосувалася окремих соціальних або демографічних груп (побоювання угону авто або викрадення речей з нього, побоювання зґвалтування). Близько десятої частини респондентів не змогли надати однозначну відповідь на кожне із зазначених вище питань анкети. Питання щодо побоювань “будь-якого злочину взагалі” не має змістовної інтерпретації.

Між п’ятьма змінними існує кореляційний зв’язок на рівні від 0,44 до 0,65. Коефіцієнт  $\alpha$  Кронбаха для шкали, що складається з п’яти пунктів, становить 0,86 ( $n = 13712$ ). Соціологічний індекс страху населення перед злочинністю побудований як середнє за пунктами шкали (середній бал розраховувався, якщо респондент надав змістовну відповідь принаймні на чотири відповідні запитання анкети із п’яти), що дало змогу максимально зберегти число спостережень у вибірці ( $n = 14689$ ).

На гістограмі (рис. 1) зберігається приблизна симетричність розподілу значень індексу відносно середнього. Лівостороння асиметрія розподілу є малою.

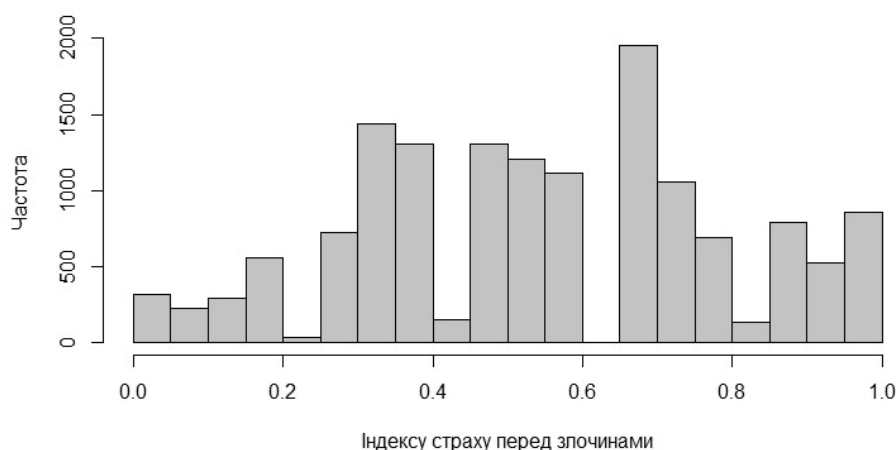


Рис. 1. Гістограма розподілу значень індексу страху перед злочинами

Мінімальне значення індексу страху перед злочинністю складає 0, максимальне – 1, середнє – 0,55, стандартне відхилення – 0,25, медіана – 0,53, асиметрія – -0,05, ексцес – -0,63.

Для узагальнення характеристик розподілу даних у соціально-демографічних групах використовуємо коробчасту діаграму (ящик із вусами), на якій зображується зведена статистика щодо мір центральної тенденції та розмаху розподілу, у поєднанні з графіком-скрипкою, який відображає щільність розподілу.

Як видно з рис. 2, середнє значення за індексом страху перед злочинністю більше в групі жінок, ніж у групі чоловіків. За результатами застосування *t*-критерію Уелча ( $t(14024) = -43,38$ ,  $p < 0,0001$ ) необхідно зробити висновок, що середнє значення за індексом страху перед злочинністю у групі чоловіків ( $M = 0,46$ ,  $SD = 0,25$ ,  $n = 6988$ ) статистично значущо відрізняється від середнього значення у групі жінок ( $M = 0,63$ ,  $SD = 0,22$ ,  $n = 7692$ ). Вияв закономірності є посередньою ( $d = -0,72$ ).

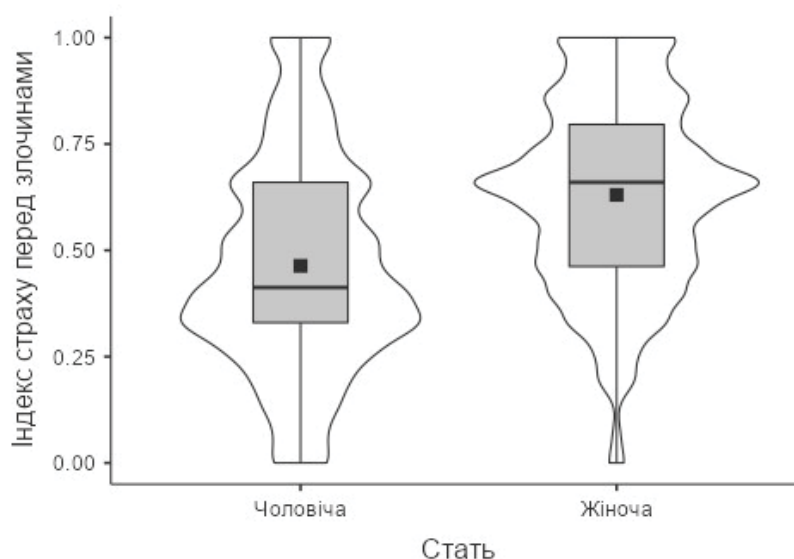


Рис. 2. Розподіл значення індексу страху перед злочинністю за статтю

На рис. 3 найнижче середнє значення за індексом страху перед злочинністю фіксується в наймолодшій віковій групі – 16–24-річних респондентів ( $M = 0,51$ ,  $SD = 0,24$ ,  $n = 2421$ ) та 25–34 річних ( $M = 0,52$ ,  $SD = 0,25$ ,  $n = 2630$ ). Своєю чергою найвищі значення індексу спостерігаються у групах 35–44-річних ( $M = 0,59$ ,  $SD = 0,22$ ,  $n = 2550$ ) та найстаршій віковій групі громадян України ( $M = 0,59$ ,  $SD = 0,24$ ,  $n = 2202$ ). Вікові групи 45–54 та 55–64-річних опитаних посідають проміжне положення (відповідно  $M = 0,54$ ,  $SD = 0,26$ ,  $n = 2532$  та  $M = 0,56$ ,  $SD = 0,24$ ,  $n = 2354$ ). За результатами однофакторного дисперсійного аналізу за критерієм Уелча виявлено статистично значущу різницю в середніх значеннях індексу страху перед злочинністю залежно від віку –  $F(5, 6816) = 51,13$ ,  $p < 0,0001$ . Величина ефекту вказує на слабку залежність ( $\eta^2 = 0,02$ ).

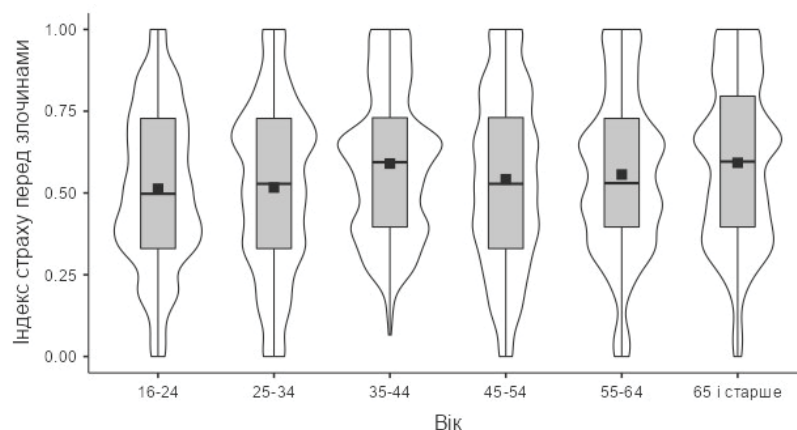


Рис. 3. Розподіл значення індексу страху перед злочинністю за віковими групами

Значення індексу страху перед злочинністю, з огляду на належність респондента до певного населеного пункту, нижче в обласних центрах ( $M = 0,52$ ,  $SD = 0,25$ ,  $n = 4203$ ) та селах ( $M = 0,55$ ,  $SD = 0,25$ ,  $n = 5359$ ) (рис. 4). Натомість значення вказаного індексу вище в селищах міського типу ( $M = 0,57$ ,  $SD = 0,25$ ,  $n = 1428$ ) та містах ( $M = 0,58$ ,  $SD = 0,23$ ,  $n = 3699$ ) (за виключенням обласних центрів). Середні значення мають статистично значущу різницю ( $F(3, 5423) = 50,09$ ,  $p < 0,0001$ ). Закономірність є слабкою ( $\eta^2 = 0,01$ ).

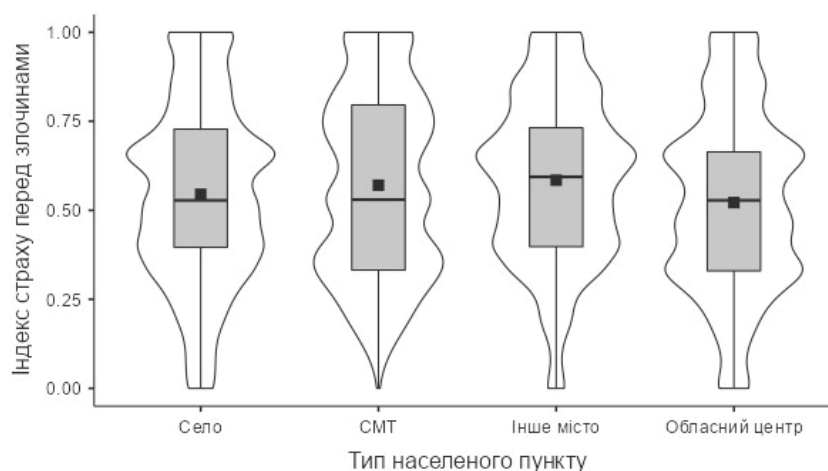


Рис. 4. Розподіл значення індексу страху перед злочинністю за типом населеного пункту



На рис. 5 представлений розподіл значень індексу страху перед злочинністю залежно від самооцінок матеріального рівня сім'ї за рік, що передував соціологічному опитуванню. Найбільше побоювалися постраждати від злочинів респонденти, які відносили матеріальний рівень своєї сім'ї до низької категорії ( $M = 0,59$ ,  $SD = 0,25$ ,  $n = 3775$ ), а найменше – представники сімей із високим матеріальним рівнем ( $M = 0,49$ ,  $SD = 0,22$ ,  $n = 1107$ ). Респонденти з середнім матеріальним рівнем посідали проміжне положення ( $M = 0,54$ ,  $SD = 0,24$ ,  $n = 9704$ ). Середні значення мають статистично значущу різницю ( $F(2, 2938) = 92,33$ ,  $p < 0,0001$ ). Величина відповідного ефекту є малою ( $\eta^2 = 0,01$ ).

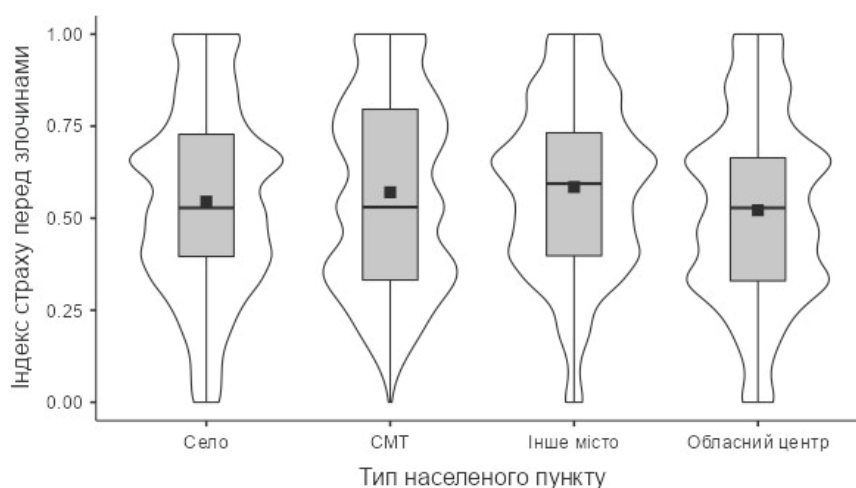


Рис. 5. Розподіл значення індексу страху перед злочинністю за матеріальним рівнем сім'ї

Отже, рівень страху перед злочинністю обумовлюється насамперед гендерними відмінностями. Цей фактор пояснює 12 % варіабельності індексу страху перед злочинами. Кожна з інших досліджуваних змінних (вік, тип населеного пункту, матеріальний рівень сім'ї) визначає близько 1 % дисперсії вказаного інтегрального індексу.

Більший вираз страху перед злочинністю мають професійні політики, керівні працівники держапарату ( $M = 0,77$ ,  $SD = 0,24$ ,  $n = 53$ ), працівники сільгосп підприємств ( $M = 0,69$ ,  $SD = 0,23$ ,  $n = 254$ , домогосподарки ( $M = 0,67$ ,  $SD = 0,21$ ,  $n = 1302$ ), спеціалісти у галузі науки, культури, охорони здоров'я, освіти, дошкільного виховання ( $M = 0,59$ ,  $SD = 0,25$ ,  $n = 977$ ).

На питання: "Як змінився рівень злочинності у Вашому населеному пункті упродовж останніх 12-ти місяців?" 4,4 % опитаних відповіли, що він значно збільшився, 14,1 % – дещо збільшився, 60,4 % – не змінився, 20,2 % – дещо зменшився, а 0,9 % вважали, що він значно зменшився ( $n = 14218$ ).

Оцінка населенням розповсюдженості деяких правопорушень представлена в таблиці 2. Швидше або дуже розповсюдженими, на думку респондентів, є порушення правил дорожнього руху (64,3 %) та нелегальна торгівля алкоголем/наркотиками (61,8 %). Близько половини опитаних відзначили розповсюдженість хуліганств агресивних компаній (48,7 %) та квартирних крадіжок (45,2 %). Так, 42,2 % респондентів уважали, що розповсюдженими є шахрайства. Близько третини опитаних зазначили насильство, пограбування на вулиці (28,5 %), п'ята частина (22,2 %) – зростання зброї у населення. Найменша частка респондентів вважала розповсюдженим звалтування (12,2 %) та убивства (9,9 %).

## Оцінка розповсюдженості правопорушень

	Зовсім не розповсюджені	Швидше не розповсюджені	Швидше розповсюджені	Дуже розповсюджені	Важко відповісти	n
Убивства	41,6	33,9	8,8	1,1	14,5	14993
Хуліганство агресивних компаній	10,9	31,9	39,1	9,6	8,5	14967
Квартирні крадіжки	9,2	36,9	36,4	8,8	8,7	15016
Нелегальна торгівля алкоголем/наркотиками	10,1	16,2	38,5	23,3	11,9	14942
Шахрайства	12,8	29,7	32,5	9,7	15,3	14994
Насильство, пограбування на вулиці	24,0	34,7	24,6	3,9	12,8	14893
Згвалтування	32,1	30,9	9,4	2,8	24,8	15005
Порушення ПДР	7,8	18,5	39,9	24,4	9,3	14975
Зростання кількості зброї у населення	19,1	22,7	17,6	4,6	36,0	14758

Для узагальнення інформації побудовано індекс оцінки розповсюдженості правопорушень. Альтернативам питань “швидше розповсюджені” та “дуже розповсюджені” присвоєно значення 1, альтернативам “зовсім не розповсюджені”, “швидше не розповсюджені” та “важко відповісти” – 0.

Укрупнення альтернатив відбувалося з огляду на те, що на деякі запитання респондентам було важко надати однозначну відповідь. Крім того, виникають складнощі при інтерпретації інтенсивності розповсюдженості. Дихотомізація ознак дала змогу зберегти спостереження при розрахунку індексу як сума виборів альтернатив щодо розповсюдженості тих чи інших кримінальних правопорушень ( $n = 14419$ ). Коефіцієнт  $\alpha$  Кронбаха для дев'яти пунктів шкали складає 0,76.

Розподіл індексу оцінки розповсюдженості правопорушень представлено на рис. 6. Мінімальне значення індексу складає 0, максимальне – 9, середнє – 3,32, стандартне відхилення – 2,33, медіана – 3, асиметрія – 0,38, ексцес – -0,65.

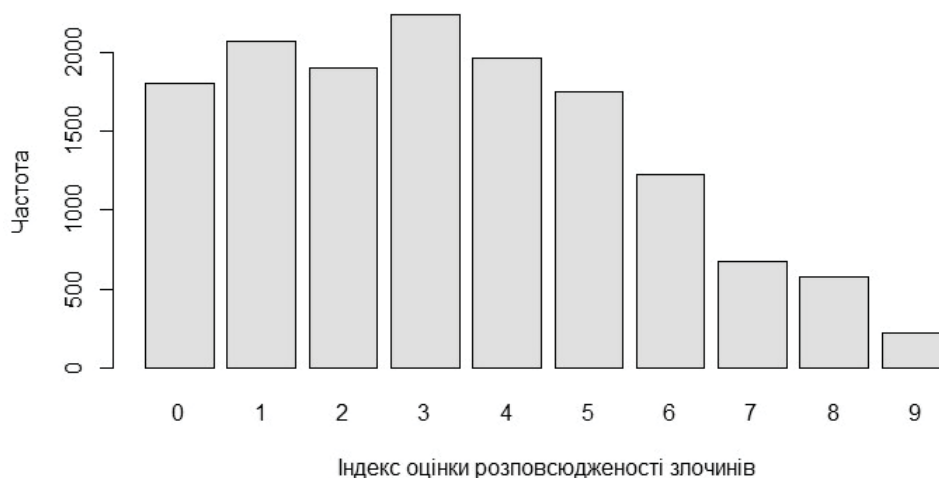


Рис. 6. Розподіл значень індексу оцінки розповсюдженості правопорушень

Взаємозв'язок між індексом страху перед злочинністю та індексом оцінки розповсюдженості правопорушень становить:  $r(14053) = 0,15$ ,  $p < 0,001$  (малий ефект).

Як видно з рис. 7, респонденти віком від 25 до 54 років частіше обирають різноманітні альтернативи запитань анкети щодо занепокоєності злочинами, зокрема 25–34-річні ( $M = 3,55$ ,  $SD = 2,29$ ,  $n = 2570$ ), 35–44-річні ( $M = 3,56$ ,  $SD = 2,37$ ,  $n = 2473$ ), 45–54-річні ( $M = 3,50$ ,  $SD = 2,26$ ,  $n = 2488$ ). Менша частота вибору альтернатив щодо розповсюдженості відповідних правопорушень фіксується у віковій категорії 16–24 роки ( $M = 3,07$ ,  $SD = 2,24$ ,  $n = 2352$ ), 55–64 роки ( $M = 3,19$ ,  $SD = 2,30$ ,  $n = 2404$ ) та 65 років і старше ( $M = 3,00$ ,  $SD = 2,47$ ,  $n = 2132$ ). Між значеннями індексу оцінки розповсюдженості правопорушень у вікових групах спостерігається статистично значуща відмінність ( $F(5, 6683) = 28,0$ ,  $p < 0,001$ ). Вираженість ефекту є слабкою ( $\eta^2 = 0,01$ ).

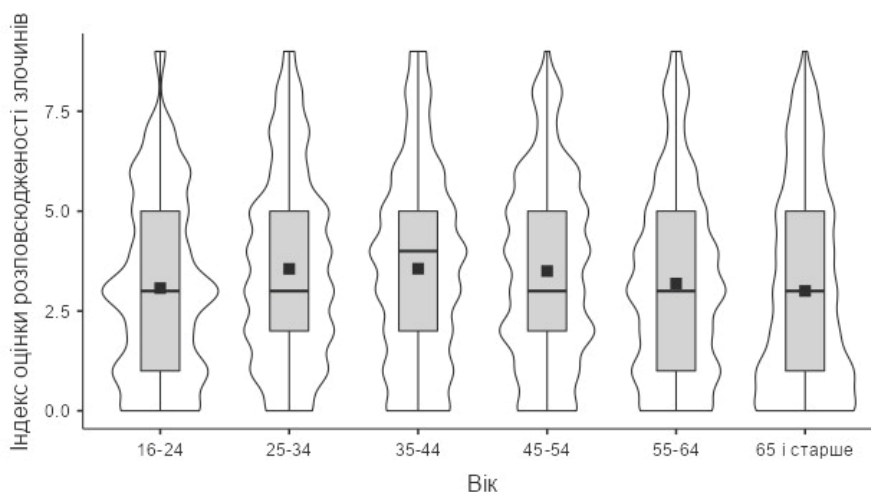


Рис. 7. Розподіл значення індексу оцінки розповсюдженості правопорушень за віковими групами

На рис. 8 простежується закономірність: населення сіл ( $M = 2,59$ ,  $SD = 2,11$ ,  $n = 5317$ ) та селищ міського типу ( $M = 2,74$ ,  $SD = 2,14$ ,  $n = 1391$ ) меншою мірою вказує на розповсюдженість правопорушень, ніж населення урбанізованих населених пунктів – обласних центрів ( $M = 4,39$ ,  $SD = 2,31$ ,  $n = 4175$ ) та інших міст ( $M = 3,40$ ,  $SD = 2,24$ ,  $n = 3536$ ). У міських населених пунктах життя є більш анонімним, щільність різноманітних контактів між людьми – вищою. У міському середовищі присутній більший рівень матеріального розшарування, тому більша кількість людей потенційно можуть стати жертвою злочинів. Обласні центри притягують до себе не лише робочу силу, а й представників кримінального світу.

Іншим чинником, який може вплинути на громадську думку щодо розповсюдженості правопорушень у певних населених пунктах, зокрема у великих містах, є висвітлення новин на кримінальну тематику у засобах масової інформації.



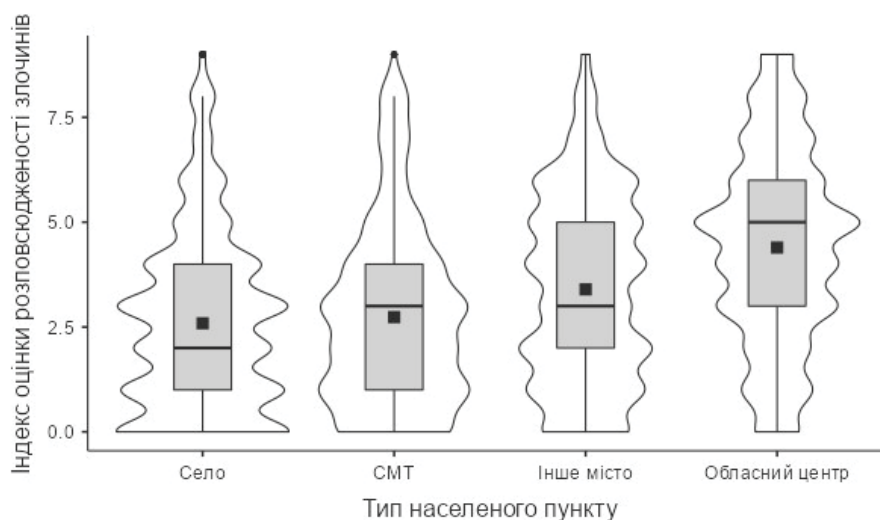


Рис. 8. Розподіл значення індексу оцінки розповсюдженості правопорушень за типом населеного пункту

У територіально-поселенських групах існує статистично значуща відмінність у середніх значеннях індексу оцінки розповсюдженості правопорушень ( $F(3, 5302) = 546, p < 0,001$ ). Ефект має середню силу ( $\eta^2 = 0,1$ ).

Серед професійних категорій більшою мірою про збільшення різних злочинів у своїх населених пунктах відзначають професійні політики, керівні працівники держапарату ( $M = 4,91, SD = 2,28, n = 53$ ), підприємці у великому або середньому бізнесі ( $M = 4,08, SD = 2,28, n = 784$ ), особи, які займаються дрібним бізнесом, індивідуальним підприємництвом, фрилансери ( $M = 4,21, SD = 2,17, n = 790$ ), працівники сільгоспідприємств ( $M = 3,99, SD = 2,90, n = 254$ ), працівники правоохоронних органів, військовослужбовці ( $M = 3,92, SD = 2,30, n = 244$ ). Можна припустити, що зазначені категорії населення, в силу свого професійного статусу, або мають більшу інформацію про стан злочинності, або самі частіше стикаються з різноманітними кримінальними проявами.

Кримінологами розроблені різноманітні моделі, які пояснюють страх населення перед злочинністю. Виявлення категорій населення, які найбільшою мірою бояться злочинів, дає змогу поліції зосередитися на поліпшенні публічної безпеки та правопорядку в певних спільнотах або локаціях.

Отже, зважаючи на проведений аналіз, страх перед злочинністю більшою мірою виражений у жінок, осіб середніх та старших вікових груп, мешканців селищ міського типу та міст, представників сімей із низьким матеріальним рівнем. Більшою мірою на розповсюдженість правопорушень указують представники сімей із низьким та високим матеріальним рівнем, мешканці обласних центрів.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Valente R., Valera Pertegas S., Guardia Olmos J. Feeling unsafe in Italy's biggest cities. *European Journal of Criminology*. 2020. P. 147737082093207. URL: <https://doi.org/10.1177/1477370820932075> (дата звернення: 11.04.2022).

2. *Weinrath M., Clarke K., Forde D.R.* Trends in Fear of Crime in a Western Canadian City: 1984, 1994, and 2004. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*. 2007. Vol. 49, no. 5. P. 617–646. URL: <https://doi.org/10.3138/cjccj.49.5.617> (дата звернення: 11.04.2022).

3. *Clement M., Piasser L.* Do inequalities predict fear of crime? Empirical evidence from Mexico. *World Development*. 2021. Vol. 140. P. 105354. URL: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105354> (дата звернення: 11.04.2022).

4. *Woolnough A.D.* Fear of crime on campus: Gender differences in use of self-protective behaviours at an urban university. *Security Journal*. 2009. Vol. 22, no. 1. P. 40–55. URL: <https://doi.org/10.1057/sj.2008.11> (дата звернення: 11.04.2022).

5. Довіра населення до Національної поліції України. Результати опитування громадської думки (Національний звіт). / за заг. ред. А.В. Орлова. Київ, Центр стратегічного розвитку територій (ЦСРТ). 2019. С. 6–9. Сайт Національної поліції. URL: [https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit\\_opytuvannia\\_1\\_20.pdf](https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit_opytuvannia_1_20.pdf) (дата звернення: 20.12.2021).

### REFERENCES

1. *Valente R., Valera Pertegas S., Guardia Olmos J.* (2020) Feeling unsafe in Italy's biggest cities. *European Journal of Criminology*. P. 147737082093207. URL: <https://doi.org/10.1177/1477370820932075> (Date of Application: 11.04.2022) [in English].

2. *Weinrath M., Clarke K., Forde D.R.* (2007) Trends in Fear of Crime in a Western Canadian City: 1984, 1994, and 2004. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*. Vol. 49, No. 5. P. 617–646. URL: <https://doi.org/10.3138/cjccj.49.5.617> (Date of Application: 11.04.2022) [in English].

3. *Clement M., Piasser L.* (2021) Do inequalities predict fear of crime? Empirical evidence from Mexico. *World Development*. Vol. 140. P. 105354. URL: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105354> (Date of Application: 11.04.2022) [in English].

4. *Woolnough A.D.* (2009) Fear of crime on campus: Gender differences in use of self-protective behaviours at an urban university. *Security Journal*. Vol. 22, No. 1. P. 40–55. URL: <https://doi.org/10.1057/sj.2008.11> (Date of Application: 11.04.2022) [in English].

5. Dovira naselennia do Natsionalnoi politsii Ukrainy. Rezultaty opytuvannia hromadskoi dumky (Natsionalnyi zvit). / za zah. red. A.V. Orlova. Kyiv, Tsentr stratehichnoho rozvytku terytorii (TsSRT). 2019. P. 6–9. Sait Natsionalnoi politsii. URL: [https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit\\_opytuvannia\\_1\\_20.pdf](https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit_opytuvannia_1_20.pdf) (Date of Application: 20.12.2021) [in Ukrainian].

UDC 343.9.018:32.019.52

**Bova Andrii,**

Candidate of Sociological Sciences, Senior Researcher,  
Chief of the Department, State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,  
ORCID ID 0000-0003-1588-0250

### POPULATION'S FEAR OF CRIME AND ASSESSMENT OF THE PREVALENCE OF OFFENSES IN UKRAINE

The article considers the construction of two sociological indices reflecting the subjective perception of crime by the population, based on data from a sociological survey conducted in Ukraine by the Center for Strategic Development of Territories at the request of the National Police of Ukraine during September-October 2019 (n = 15140). Statistical analysis was conducted in R with the jamovi library.

The fear of crime index consists of five items: fear of burglaries from home, fraudsters, being robbed or ripped off on the street, physical violence from strangers, and being insulted on the street or in a public place. Responses to the questions were

© Bova Andrii, 2022

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2022.1\(55\).10](https://doi.org/10.36486/np.2022.1(55).10)

Issue 1(55) 2022

<http://naukaipravoohorona.com/>

presented on a 4-point Likert scale (“0 – not afraid at all”, “0.33 – rather not afraid”, “0.66 – rather afraid”, “1 – very afraid”), and the alternative “hard to say” was excluded from processing. The index of the population’s fear of crime was constructed as an average of the items on the scale (Cronbach’s alpha = 0.86). The average score was calculated if the respondent provided a meaningful answer to at least four of the five survey questions.

The delinquency prevalence opinion index included nine items regarding the prevalence of delinquency: homicide, violent hooliganism, burglary, illegal alcohol/drug trafficking, fraud, violence, street robbery, rape, traffic violations, and increasing numbers of guns in the population. Likert scales were dichotomized, where 1 was assigned to respondents’ choice of alternatives “rather common” and “very common”, and 0 to alternatives “not common at all”, “rather not common”, and “difficult to answer”). The opinion index of the prevalence of offenses was calculated as the sum of the alternatives (Cronbach’s alpha = 0.76).

Correlation between the fear of crime index and the delinquency prevalence estimation index is:  $r = 0.15$  (weak effect).

Statistical analysis included identifying differences in the mean values of sociological indices in socio-demographic groups using Welch’s t-criterion and one-factor Welch’s analysis of variance.

The average statistical effect is characterized by differences in the mean values of the fear of crime index by article ( $d = -0.72$ ) and differences in the mean values of the prevalence assessment index of offenses in the territorial-settlement groups ( $\eta^2 = 0.1$ ).

Fear of crime is more pronounced among women, middle-aged and elderly people, residents of urban settlements and cities, representatives of families with low material level. Representatives of families with low and high material level, residents of regional centers indicate the prevalence of delinquency to a greater extent.

**Keywords:** fear of crime, sociological index, assessment of the prevalence of crime, sociological survey, Ukraine.

Отримано 12.04.2022